

Szobor születik

Kevés szobrászművésznek van annyi köztéri szobra, mint a debreceni E. Lakatos Arankának. Nyíradonyban és Nyírcsádon második világháborús emlékmű, Vásárosnaményban Szent István- és Petőfi-szobor, árvízi emlékmű, Hajdúsámsonban szintén egy Petőfi-szobor, a debreceni Nagyerdőn második világháborús emlékmű, a tanítóképző főiskolán pedig egy Kölcsey-dombormű őrzi a keze nyomát. Erőteljes portrék, sajátos kifejezőmód jellemzi bronzszobrait. A nyíradonyi emlékmű egy keresztet formáló anyát ábrázol, aki két kezével tartja lepellet borított halott gyermekét.

– Mindig hozzáolvasok portrém alapnyához, s megnézem a már megszületett munkákat. Amilyen kép kialakul bennem, olyat formálok meg bronzból – mondja a művész.

Nagy szerelem kezdődik, amikor megkap egy feladatot, majd egymás után jönnek a problémák. Kővel szeret a leginkább dolgozni. Volt férje ásványgyűjtő, akivel bejárták kövekért a bányákat. Olaszországból, Carrarából is hozatott követ, de dolgozott a hazai tardosbányai vörös márványból, süttöi fehér mészkőből, gránit keménységű szarvaskői zöld diabázból. Nagy élmény számára, amint óriási gépekkel vágják az anyagot, vagy ahogy kifordul a földből egy-egy alakatlan darab. Végigtapogatja, kopogtatja, s titokként éli meg, mit rejt magában, vajon mi lesz belőle. A szobrot agyagba vagy viaszba mintázza, majd bronzba önti.

– Többször születik meg egy szobor – mondja –, hiszen változhat az öntés után, a cizellálás, a fényezés miatt.

Műhelye közepén agyagba álmodott Petőfi-portré áll, amelynek bronzba öntött mását a gergelyiugornyai iskolában avatják jövőre.

E. Lakatos Aranka

– A szomorú, gondolkodó Petőfiben nem a szabadságharcost, a lobogó lelkű fiatalembert láttam, hanem a Szeptember végén íróját, a költőt a maga természetességében, egyszerűségében – magyarázza a művész. – Csak úgy tudom megmintázni, ha beleélem magam a helyzetébe. Sok versét, több életrajzát is elolvastam, mire kialakult bennem a kép. Ha élő modell után dolgozom, meg kell ismernem az embert. Ugy tudom hitelesen megformálni az arcát, ha mesél magáról. Egy bizonyos kor után az arc tükrözi a jellemet, megmutatja az ember egész életét.

E. Lakatos Aranka érmekeket is készít megbízatásból és – teszi hozzá – szerelemből. Kedves témája a víz. Korábban Tiszafüreden élt a folyó közelében, amelynek hatása máig tükröződik műveiben. Mondja, ahogy idősödnek az emberek, oda telepednek le, ahonnan származnak. Ő visszatért Józsára.

CSÁSZI ERZSÉBET